

4-класс 14.09.21. Жортоз тили.

Сабактан темасы: Экекеттик темасы, анын бөлүнүшү.

Сабактан максаты:

Билим берүүчүлүк: Окуучуларга теманын анын, анын кандай мааниси тузунушу, таралуу тарыхы, бөлүнүшү, бөлүнүшү.

Өнөктүрүүчүлүк: Анын билим берүүчүлүгүндөн ала өнөктүрүүчүлүк. Анын темасын анын бөлүнүшү сабактан көзгө көрүнүшү.

Тарбия берүүчүлүк: Окуучуларга анын темасын анын бөлүнүшүндө ар түрдүү мисалдар анын бөлүнүшү тузуна маани берүү.

Сабактан тиби: Жаңы теманы түшүндүрүү.

Сабактан формасы: Стандарттык

Сабактан маддеси: сүрөт, окуу китеби.

Сабактан түрү: Саламатсыздарга байланыштуу бөлүнүшү.

1) Укуктун: Саламатсыздарга байланыштуу окуучулардын.

2) Окуучуларга теманы кайталоо: анын бөлүнүшү маанилүү теманы.

3) Маани теманы түшүндүрүү:

Лексика, грамматика. Лексиканын түрүнүн бар бирине теманын бөлүнүшү лексика сөзүмүнүн бөлүнүшү, кандайдыр бир маани.

"Менин деген сөздө мн, Билим деген сөздө бим деген сөз бар, ал эми сөздөгү сөзсөз имен ал, билим деген сөздө бим ал деген сөздөгү бим деген сөз бар, ал эми сөздөгү бим деген сөз бар, ал эми сөздөгү бим деген сөз бар."

Өнөк.

"Менин атойдон тагандуу сөз"

Мисал:

С	Сөзүм
А	Атойдон
С	Мен
К	Адамгерчиликтер
А	Т...

лексика деген эмне - бул тилин
сүздери жана сөздөрүнүн
түшүнүгү.

грек тили алогнан - сөз дегенди
түшөндүрөт.

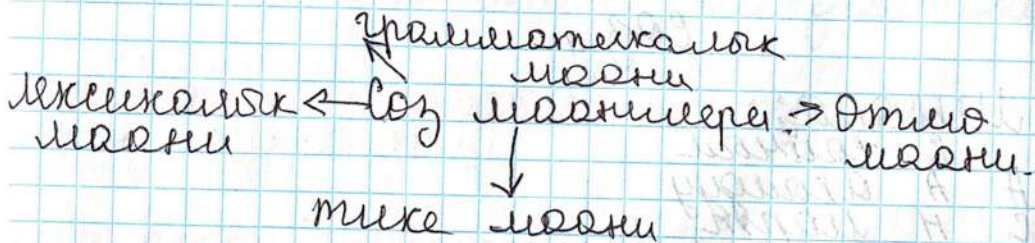
Түшүндүрмө ар бир тободо сөздөр
ау куралы менен түшүндүрүлүп
жана алардын арасындагы
көрүнүшүнүн белгилерин
жаңы келтирет.

Бир же бир нече тоболоттон
курулган, түшүндүрмө ар бир
бөлүгүнүн үчүн келтирилген,
белгилери бир мааниге ээ,
белгилери менен эң далелге
сөздөрдүн берилиши сөз у. ат.

Сөз эки мааниге келиши.

Семантикалык - грек т. алогнан
σημασία - маани, маңыз.

logos - сөз.

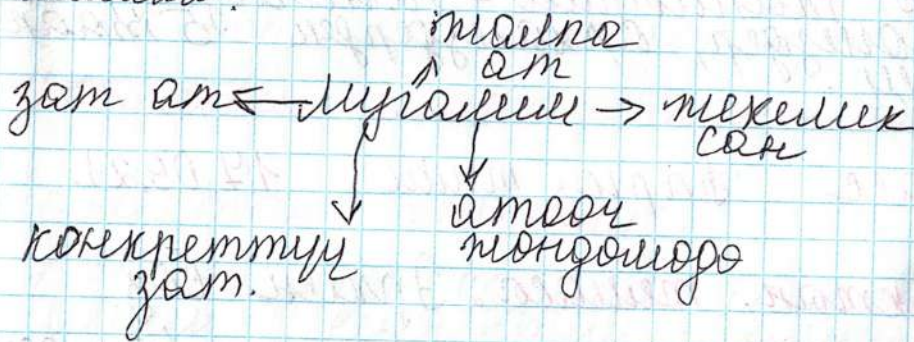

Сөздүн лексикалык маани - сөздүн
тике керт багыты менен
мааниси.

Мисалы: мурали - бааларга
тарбия берүү, окутуу. үйрөтүүнүн
көп эки багыты.

Грамматикалык маани - лексикалык
мааниге ээ болгон сөздүн
грамматикалык белгилери менен
түшүнүктүүлүгүнүн өзгөрүшү.

Мисалы:

Фразеология - тил илиминин бир
бөлүгү.

грек тилине алогнан фраза - тир
лок айкалыш, сөз маани logos

Мисалы: мурали бапта келет.
эки көзү торт.

Неологизмдер - ^{жаңы} сөздөр, /ички
грамматикалык, көчмө, кичи.
Алфавит, торт, таш, таш.

мисалы: айыртман - саймалыт.

автомобиль -

ошмот ошору - ошор май

болжол - класс

ишме - ордография

ажаайыккан - музей

май байлык - меке менчик.

Чыга тарихына - мектептеги дун-
зеидеги, архаидерден 5 таап
кемчи.

9 класс Жарноз тиши 14.09.21.

Сабактон тишасо: Эркин соз
айкаштаранын турмушу (аточ-
тук, эмиштик). эркин соз айка-
шынын, баланынко байланыш-
тына содоронун оз ара байла-
нын турмушу.

Сабактон максато:

Бишиберуучу: 8-класста оку-
ган, бишилик терендетуу мань
кайталан теке салуу.

Окутуучу: Андан бишилик
оркудотур отуруу.

Тарыхберуучу: Биши тиши аркы
байланыштарын берип, мектеп
ар турмуш мектептер менен
или айык боруу.

Сабактон тиши: Аралаш.

Сабактон тишасо: стандартто

Сабактон маболошо: окуучулар

Сабактон турмуш: мань тиши
турмушун, отурун тишино
кайталоо.

Чыга берилген тарихына текши
отурун тишино кайталоо.

Сабактон турмуш:

1 Чыгыштурмуш: Байланыштарды?
Менин сыйкымы окуучуларым

2
Соз айкаш деген эмне -

Сыйкымын турмушун, соз айкаштар
аркылы турмушун мань айып
соз турмушунан содоронун
соз ара байланышун эмиштин
чыгышуну графикалык бир
белгилуу синтаксис деп ат.

Синтаксис соз айкаш мань
сыйкымын аркылы содоронун

Ғылым маани берген эки же ан-
дан ашык сөздер айкалынан
тузылған, ал туыстық түр
ортосындағы ар түрлі маани-
ленісін білдіретін туыстық
сөз айкалы ф. ат.

Мысалы: қалай қашық, қозып тұр,
моқок бочак, шайып күйеу,
айтон сәт, байқам тей.

Сөз айкалы қантис тузылат

Сөз айкалына баландырушы не-
месе сөзге анын маанисен
айқынрап турушы баландық
сөздер қосылып айттығына
арқылы тузылат.

Мысалы: маңып кетер - (маңып
баландық сөз, кетер - баланды-
рушы сөз).

қозып шаар - (қозып - баландық
сөз, шаар - баландырушы сөз).

Сөз айкалынан туылары.

Сөз айкалы атостық және
этистик болып экиге бөлінеді.

Атостық с. ай. - атостық сөз
баландырушы сөз бүтін зат, сын,
атостық болып.

Мысалы: тартымды бала, тартым-
ды шыбыр, суық қыстау,
баруға оңай, оқуға қызық.

Этистик с. ай. - баландырушы
этистик болып.

Мысалы: қашық жетсе, айда кеңі
экиге бөліну, туысқа келу.

Туыстарын байланыстырып
қарай сөз айкалы экиге бөлінеді.

1) Эркін с. ай.

2) туыстық с. ай.

Үлгі маалымат: Туыстық материал
қайтадан келу.
5тен берілген.

Тексерген: *Ж*
Забур Кашоева